

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2018-07-23
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 2570-16

SÖKANDE

Ringhals AB, 556558-7036
432 85 Väröbacka

Ombud: Jur.kand. Marie-Louise Olvstam
c/o AB SVAFO
Box 90
611 23 Nyköping

SAKEN

Ansökan enligt miljöbalken om ändrad drift vid Ringhals kärnkraftverk i Varbergs kommun

Avrinningsområde:105/106 N: 6354000 E: 1277000 Verksamhetskod 90.470

DOMSLUT

Tillståndet

Mark- och miljödomstolen lämnar tillstånd åt Ringhals AB att, såsom ändring av miljödomstolens vid Vänernsborgs tingsrätt dom 2006-03-22 i mål M 45-03, övergå till avställningsdrift och därefter servicedrift av reaktorerna 1 och 2 vid Ringhals kärnkraftverk, samt att utöka mellanlagringen av radioaktivt avfall vid kraftverket.

Sedan ändringstillståndet i det föregående har tagits i anspråk och förhållandet har anmälts till tillsynsmyndigheten ska, med ändring av vad som bestämts i miljödomstolens domar 2006-03-22 i mål M 45-03 och 2009-05-25 i mål M 2297-07, tillståndet till effektdrift vid kraftverket ha följande lydelse:

a) Miljödomstolen lämnar Ringhals AB tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till befintlig och utökad verksamhet vid Ringhals kärnkraftverk på fastigheten Biskopshagen 1:3 i Varbergs kommun, Hallands län, vid en termisk effekt i

Dok.Id 397181

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se www.vanersborgstingsratt.domstol.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00–16:00

i Ringhals 3 om 3 159 MW och i Ringhals 4 om 3 300 MW jämte 18 MW att fritt utnyttjas för ett eller båda av blocken. Tillstånd lämnas vidare enligt samma kapitel att byta ånggeneratorer i Ringhals 4 och vidta de övriga åtgärder som behövs för att höja effekten i Ringhals 3 och 4 till ovan nämnda nivåer.

Villkorsfrågorna

För tillståndet enligt denna dom ska gälla de villkor som nu gäller för verksamheten vid Ringhals kärnkraftverk, med följande ändringar och tillägg.

Villkoren 6 och 12. ska ha följande lydelse:

6. Utsläppet av ammoniak till luft får uppgå till högst 1,5 ton per år.

12. Den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder får inte överstiga följande begränsningsvärden:

Dag	kl. 07.00 – 18.00	50 dB(A)
Kväll	kl. 18.00 – 22.00	45 dB(A)
Natt	kl. 22.00 – 07.00	43 dB(A)

Ljudnivåer kväll och nattetid får uppgå till 50 dB(A) i samband med test av säkerhetssystem. Då sådana planeras, ska närboende som riskerar att drabbas av tillfälligt högre nivåer, informeras på lämpligt sätt.

Kontroll av de angivna begränsningsvärdena ska ske genom närfältsmätningar och beräkningar när det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller efter tillsynsmyndighetens begäran. Närfältsmätningar och beräkningar ska ske enligt Naturvårdsverkets vägledning

Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om upphävande av villkor 15

Följande ytterligare villkor ska gälla för verksamheten vid Ringhals kärnkraftverk:

20. Sprängning och pålning för uppförande av nya byggnader för hantering eller mellanlagring av radioaktivt avfall får endast förekomma under vardagar kl. 07.00 – 18.00.

Mark- och miljödomstolen överlåter enligt 22 kap. 25 § miljöbalken åt tillståndsmyndigheten att meddela ytterligare villkor i fråga om

- tillfälliga byggbullervillkor under avställnings- och servicedrift,
- uppställning av konventionellt avfall utanför industriområdet, och
- dagvattenhantering.

Ringhals AB ska lämna förslag till uppdaterat kontrollprogram till tillsynsmyndigheten inom sex månader från det att domen vunnit laga kraft.

Övriga frågor

Mark- och miljödomstolen godkänner den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen.

Tillståndet får tas i anspråk även om domen inte vunnit laga kraft i tillståndsdelen.

Igångsättningstiden enligt 22 kap. 25 § 2 st. miljöbalken bestäms till fem år efter den tidpunkt då tillståndet vinner laga kraft, varefter tillståndet ska anses förfallet i de delar det inte har tagits i anspråk.

Sekretessen enligt 18 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för de delar av säkerhetsrapporten, bilaga B till ansökan, som anges i missiv till ansökan, aktbil. 5, ska bestå.

BAKGRUND

Följande av Ringhals AB ("Ringhals") lämnade beskrivning framstår som okontroversiell.

Allmänt

Ringhals kärnkraftverk består av fyra reaktorer som tillsammans producerar ungefär en femtedel av Sveriges el. Kraftverket tillhör Ringhals AB som ägs av Vattenfall AB (70,4 %) och Sydkraft Nuclear Power AB (29,6 %).

Ringhals 2 togs i drift 1975 och Ringhals 1 år 1976 och dessa reaktorer tillhör, tillsammans med Oskarshamn 1 och 2, de äldsta kommersiella reaktorerna som är i drift.

Tidigare har inriktningen varit att Ringhals 1 och 2 ska stängas omkring 2025. Mot bakgrund av rådande marknadsförutsättningar fattade Ringhals huvudägare Vattenfall ett inriktningsbeslut i april 2015 om förtida stängning av Ringhals 1 och 2 i tidsintervallet 2018-2020. Under sommaren 2015 beslutade Ringhals styrelse att begränsa investeringarna för de båda anläggningarna från 2017 och framåt. Konsekvensen av beslutet blev att fortsatt drift som längst är möjlig till 2020. Ett omfattande analysarbete påbörjades för att planlägga och ta fram en optimal sekvens för att ta de två anläggningarna ur drift. Vid en bolagsstämma den 15 oktober 2015 godkändes den planering som gjorts, vilket innebär att Ringhals 2 tas ur drift i samband med den årliga revisionen 2019 och Ringhals 1 under 2020. För Ringhals 3 och 4 kvarstår befintliga planeringsförutsättningar om drift i 60 år för de båda anläggningarna.

Avvecklingen av en kärnkraftsreaktor är tillståndspliktig enligt miljöbalken (1998:808). De åtgärder som omfattas av ansökan ska även prövas enligt kärntekniklagen (1984:3). Detta sker genom en uppdatering av säkerhetsredovisningen för anläggningen, vilken ska godkännas av Strålsäkerhetsmyndigheten innan åtgärderna får vidtas. Om en eller flera byggnader ska uppföras för hantering och mellanlagring av avfall, krävs också bygglov enligt plan- och bygglagen (2010:900).

Tidigare beslutGällande miljötillstånd

Miljödomstolen vid Vänersborgs tingsrätt meddelade 2006-03-22 i mål M 45-03 (i det följande kallat grundtillståndet) tillstånd enligt miljöbalken för drift av fyra reaktorer med tillhörande stödverksamheter. Villkor nummer 12 rörande buller har ändrats av Miljödomstolen 2011-01-17, mål 2296-07. I dom 2009-05-25, mål M 45-03, avslutas fråga om provotid för tvättverksamheten och villkor nummer 15 tillkommer. Tvättverksamheten upphör 2011, vilket anmäldes till länsstyrelsen.

I samband med tillstånd för höjning av den termiska effekten vid Ringhals 4 har ytterligare ett villkor 16 föreskrivits, Miljödomstolen 2009-05-25 i mål M 2297-07. Ytterligare frågor har avgjorts efter en provotid och villkor 17 och 18 har tillkommit genom dom 2010-06-10 (mål M 45-03 samt M 2297-07). Provotid för frågor om kärnsäkerhet och strålskydd avslutades utan villkor i dom 2014-02-05 (M 45-03, M 2297-07). I samma dom beslutade Mark- och miljödomstolen att föreskriva om fiskeavgift, vilket lades till som villkor nummer 19. Mark- och miljööverdomstolen har slutligt fastställt fiskeavgiften i dom 2015-01-14, mål M 1939-14.

För verksamheten gäller följande villkor:

1. Om inte annat framgår av denna dom skall verksamheten — inbegripet åtgärder för att minska vatten- och luftföroreningar, avfall och andra störningar till omgivningen — bedrivas i huvudsak på det sätt som Ringhals AB har uppgett eller åtagit sig i målet. [2006-03-22]
2. Utsläppen från avloppsreningsverket av fosfor och syreförbrukande substanser får som medelvärde för år uppgå till högst 0,3 mg Ptot/l och högst 10 mg BOD7/l avloppsvatten. [2006-03-22]
3. Dagvatten från verksamhetsområdet får inte släppas ut till Båtafjorden. [2006-03-22]

4. Avloppsvatten som löper risk att förorenas av olja skall före utsläpp passera oljeavskiljare. Rutiner för tömning av samtliga oljeavskiljare skall finnas. [2006-03-22]
5. Om det uppstår besvärande lukt till omgivningen från kompostering eller lagring av rensmassor skall bolaget snarast vidta åtgärder för att begränsa lukten. [2006-03-22]
6. Utsläppet av ammoniak till luft får uppgå till högst 2 ton per år. [2006-03-22]
7. Utsläppet av flyktiga organiska ämnen (VOC) från lösningsmedelsanvändning får uppgå till högst 10 ton per år. [2006-03-22]
8. Kemiska produkter och farligt avfall skall förvaras så att eventuella läckage inte kan förorena omgivningen. Sådana ämnen i flytande form skall, utom för bränslet till den mobila reservkraftdieseln, förvaras invallade. Invallning skall rymma minst hela volymen hos det största kärlet jämte 10 procent av volymen hos övriga kärn. [2006-03-22]
9. Bolaget skall fortlöpande utreda möjligheterna att ersätta miljö- och hälsofarliga kemikalier med mindre farliga. Arbetet skall redovisas i den årliga miljörapporten. [2006-03-22]
10. Ringhals AB skall aktivt arbeta med att minska miljöpåverkan från transporter som följer av verksamheten. Arbetet skall redovisas i den årliga miljörapporten. [2006-03-22]
11. Ringhals AB skall genomföra en riskanalys med avseende på olje- och kemikaliehanteringen och eventuella övriga så kallade konventionella risker inom verksamheten. Riskanalysen skall inlämnas till tillsynsmyndigheten före den 1 juli 2008. [2006-03-22]

12. Verksamheten får som riktvärden* inte ge upphov till högre ekvivalent buller utomhus vid bostäder än följande ljudnivåer.

Dagtid (kl. 07.00 — 18.00)	50 dB(A)
Nattetid (kl. 22.00 — 07.00)	43 dB(A)
Övrig tid	45 dB(A)

Nattetid får momentanvärdet inte överstiga 55 dB(A) som riktvärde* annat än under kortare tidsintervall vid test av säkerhetsventiler. [2011-01-17]

13. Rensmassor skall i så stor utsträckning som möjligt återledas till havet.

[2006-03-22]

14. Ringhals AB skall senast sex månader från dagen för denna dom till länsstyrelsen ge in förslag till reviderat kontrollprogram för verksamheten.

[2006-03-22]

15. Ringhals AB skall senast två år efter det att denna dom vunnit laga kraft ha installerat ett reningsverk för biologisk rening av avloppsvatten från tvättanläggningen för skyddskläder m.m. Reningsverket skall utföras med syfte att uppnå en reningseffekt avseende syreförbrukande material, mätt som BOD7, som i medeltal för år inte underskrider 65 %.

I tvättanläggningen skall, dock med beaktande av tvätteffekten, så långt som möjligt användas fosfatfria tvättmedel. [2009-05-25]

* Med riktvärde avses ett värde som, om det överskrids, medför skyldighet för tillståndshavaren att vidta åtgärder så att värdet kan innehållas.

16. Kontrollen av verksamheten ska omfatta frågan om förekomst av eller risk för förekomst av invasiva främmande arter i närheten av anläggningen. Kontrollprogrammet ska i denna del utformas i samråd med tillsynsmyndigheten. Förslag till justerat program ska ges in till myndigheten innan tillståndet i mål M 2297-07 tas i anspråk. [2009-05-25]
17. Bolaget får använda hypoklorit enbart i hjälpkylvattensystemen för reaktorerna R1 - R4 samt i reaktorernas huvudkylvattensystem enbart genom kortvarig dosering direkt i kondensorer och liknande system.
- Halten fri klor i utgående kylvatten får inte överstiga 0,1 mg/l. Ett överskridande av begränsningsvärdet ska åtföljas av omedelbara och tillräckliga åtgärder för att begränsningsvärdet ska innehållas vid den tidpunkt som tillsynsmyndigheten bestämmer. [2010-06-10]
18. För markförvaret för lågaktivt fast avfall ska gälla följande villkor.
- Avfallet skall vara placerat på dräneringsskikt av minerogent material. Släntlutningen på de delar av markförvaret som utnyttjas för deponering ska vara högst 1:2,5. Täckningen över tätskiktet skall på samma delar ha en mäktighet av minst 1,2 m.
- Efter varje avslutad deponeringskampanj skall så snart som möjligt täckning ske så att läckaget av vatten till deponin uppgår till högst 50l/m²/år. [2010-06-10]
19. Ringhals AB ska fr.o.m. 2014 betala en årlig indexreglerad avgift enligt 6 kap. 5 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet om 189 000 kr. [2015-01-14]

Miljödomstolen har delegerat åt tillsynsmyndigheten att meddela ytterligare villkor ifråga om;

- åtgärder mot lukt från rensmassor och kompost
- rensning av stränder från rensbollar i anslutning till kärnkraftverket
- kontroll av verksamheten enligt miljöbalken
- utsläpp av förorenat dagvatten
- hamnverksamheten i Videbergs hamn
- åtgärder föranledda av riskanalys
- hanteringen av icke radioaktivt avfall
- markförvaret för lågaktivt fast avfall med avseende på tillsyn, besiktning och kontroll

Vattendomar

Västerbygdens vattendomstol lämnade genom en deldom den 19 februari 1969, målnummer A 18/1967, tillstånd att utföra en kylvattenanläggning och två intagskanaler. I detta ingick att avleda havsvatten för användning som kylvatten till en kvantitet om högst 40 m³/s för varje aggregat, sammanlagt dock högst 150 m³/s. Domen innebär också en rätt att släppa ut kylvatten, både radioaktivt kontaminerat och icke kontaminerat. Tillståndet är förenat med villkor. Genom deldom den 17 november 1972, DVA 60, lämnade vattendomstolen tillstånd att vidta förändringar i intagskanalen samt att avleda ytterligare 25 m³/s för kyländamål. Den sammanlagda avledningen fick herefter uppgå till högst 175 m³/s. Domen från 1972 överklagades, men fastställdes av Vattenöverdomstolen i allt väsentligt, dock med vissa ändringar vad avser gränser för aktivitetsutsläpp (30 september 1976, DT31). I beslut 1993-03-09, A18/67:5, avskriver Vattendomstolen målet som gäller utestående frågor om dimbildning och skada på fisket. Det konstateras att sökanden gjort frivilliga överenskommelser om kompensation för fisket och om fortsatt kontrollprogram.

I och med grundtillståndet meddelas Ringhals rätt att ur havet bortleda vatten för kyländamål till en mängd av högst 200 m³/s.

Utöver detta finns vattendomar kopplade till Videbergs hamn, 1970-04-30 målnummer A 36/69 samt 1981-06-05 målnummer VA 7/81. Tillstånd för hamnverksamheten enligt 9 kap. miljöbalken meddelades i grundtillståndet.

Tillstånd enligt kärntekniklagen

Det krävs tillstånd enligt kärntekniklagen för uppförande, innehav och drift av kärnteknisk anläggning samt förvärv, innehav, överlåtelse, hantering, bearbetning, transport av eller annan befattning med kärnämne eller kärnavfall. Tillstånd meddelas av regeringen.

Ringhals 1

Tillstånd till Ringhals 1 lämnades av Kungl. Maj:t genom ett beslut den 21 mars 1969. Tillstånd att höja den termiska effekten beviljades den 20 mars 1989 då tillståndet tidsbegränsades till utgången av 1994. Ett nytt tillstånd lämnades av regeringen den 21 december 2000 att fortsätta driften vid den förhöjda effekten till utgången av 2010. Den 20 oktober 2005 meddelade regeringen tillstånd till ytterligare ökning av effekten. I ett regeringsbeslut från den 2 april 2009 förtydligas att tidsbegränsningen för Ringhals 1 är hävd.

Ringhals 2

Tillstånd till Ringhals 2 lämnades av Kungl. Maj:t genom beslut den 9 juli 1970. Genom ett beslut den 20 mars 1986 medgav regeringen rätt att upphandla material för utbyte av ånggeneratorerna. Genom beslut den 15 mars 1990 lämnade regeringen tillstånd till fortsatt drift till utgången av 1995 med en ökad effekt. Regeringen förlängde i beslut den 12 juni 1997 drifttiden till utgången av 2005. Den 20 oktober 2005 meddelade regeringen tillstånd till ytterligare ökning av effekten och tidsbegränsningen hävdades.

Kokillförrådet

Regeringen lämnade den 29 mars 1979 tillstånd enligt atomenergilagen att driva ett avfallsförråd för medelaktivt avfall, "kokillförrådet".

De ursprungliga tillstånden meddelades Statens Vattenfallsverk och överfördes 1994 till Vattenfall AB. Tillstånden har därefter överförts till Ringhals AB genom ett beslut från regeringen den 30 november 2000.

I regeringens beslut bemyndigas Statens kärnkraftsinspektion och Statens strålskyddsinstitut (numera Strålsäkerhetsmyndigheten) att föreskriva om nödvändiga villkor enligt kärntekniklagen och strålskyddslagen.

Ett tillstånd enligt kärntekniklagen omfattar samtliga driftfaser. Det krävs därmed inget förnyat tillstånd för att övergå till avställnings-, service- och rivningsdrift. Däremot föreskriver Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter om säkerhet vid kärntekniska anläggningar (SSMFS 2008:1) att det ska finnas en av myndigheten godkänd säkerhetsredovisning (SAR) som beskriver strålsäkerhet vid anläggningen. Tekniska och organisatoriska ändringar måste anmälas till Strålsäkerhetsmyndigheten i god tid innan de genomförs. För varje kärnteknisk anläggning ska det finnas en säkerhetsredovisning (SAR) som beskriver strålsäkerheten vid anläggningen. Ändringar i SAR måste godkännas av Strålsäkerhetsmyndigheten.

SSMFS 2008:1 ställer också krav på en avvecklingsplan för alla kärntekniska anläggningar. När ett beslut om slutlig avställning har fattats ska en analys och bedömning göras av hur strålsäkerheten ska upprätthållas under den tid som återstår till den slutliga avställningen. Avvecklingsplanen måste uppdateras och förnyas och redovisas för Strålsäkerhetsmyndigheten innan nedmontering och rivning kan påbörjas.

ANSÖKAN

Yrkanden

Sökanden har ansökt om tillstånd enligt 9 kap. 6 § miljöbalken att, såsom ändring av miljödomstolens vid Vänersborgs tingsrätt dom 2006-03-22 i mål M 45-03, övergå till avställningsdrift och därefter servicedrift av reaktor 1 och 2 vid Ringhals

kärnkraftverk samt utökad mellanlagring av radioaktivt avfall, allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad ansökningshandlingarna utvisar.

Sökanden har vidare yrkat;

- att mark- och miljödomstolen godkänner den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen
- att tillståndet får tas i anspråk även om det inte vunnit laga kraft
- att igångsättningstiden enligt 22 kap. 25 § 2 st. miljöbalken ska bestämmas till fem år efter den tidpunkt då tillståndet vinner laga kraft varefter tillståndet ska anses förfallet i de delar det inte har tagits i anspråk

Ansökans omfattning och avgränsning

Åtgärder som omfattas av ansökan

Avvecklingen av ett kärnkraftverk kan delas in i tre faser; avställningsdrift, servicedrift och rivningsdrift. Denna ansökan avser avställnings- och servicedrift. En separat ansökan kommer att inges till Mark- och miljödomstolen för rivningsdriften.

Definitioner av olika driftskeden

Effekt drift innebär att kärnkraftverket är i drift och producerar el.

Avställningsdrift: Elproduktionen upphör och beslut har fattats om att gå in i avställningsdrift. Generatorerna kopplas från elnätet. Bränslet flyttas från reaktortank till bränslebassäng där det lagras i 12-24 månader innan det transporteras till Clab (mellanlager för använt kärnbränsle i Oskarshamn). Under lagringen klingar kortlivade nuklider av vilket medför att temperaturen sjunker. Bränslebassängerna måste kylas och en viss mängd kylvatten används. Reservkraften måste vara tillgänglig, provkörning av reservkraftdieslarna sker i samma utsträckning som under nuvarande effekt drift. Detta driftläge är detsamma som vid de årligen återkommande revisionerna då en del av bränslet byts ut, underhåll genomförs och säkerhetshöjande åtgärder vidtas. Under avställningsdriften kan nedmontering av vissa komponenter förekomma i syfte att

förenkla framtida rivning, reducera dos till personal och omgivning samt bereda utrymme för framtida rivning.

Service drift: När allt bränsle avlägsnats från anläggningen övergår driften per definition till service drift. Kylvattenanvändningen upphör nästan helt. Flera reservkraftdieslar avvecklas. Även under service driften kan nedmontering av vissa komponenter förekomma.

Rivnings drift. När slutlig nedmontering och rivning påbörjas inleds rivnings drift. Den nu aktuella ansökan omfattar inte rivnings driften.

Ändringstillstånd

En stor del av anläggningarna och verksamheterna vid Ringhals kärnkraftverk kommer att vara oförändrade och bedrivs på samma sätt som tidigare i enlighet med gällande tillstånd.

Att övergå från effekt drift till avställnings- och service drift innebär endast små förändringar av verksamheten ur miljösynpunkt. De åtgärder som vidtas under dessa faser motsvarar i stort sett de åtgärder som vidtas varje år i samband med revision av reaktorerna.

Tillsynsmyndigheterna (Länsstyrelsen i Hallands län och Strålsäkerhetsmyndigheten) har under samrådet inte framfört några invändningar mot att det förändrade driftläget prövas såsom en ändring. Ingen part har under samrådet krävt att verksamheten ska prövas i sin helhet.

Av dessa skäl är det sökandens bedömning att den förändrade verksamheten kan prövas såsom ett ändringstillstånd i enlighet med 16 kap. 2 § 1 st 2 meningen miljöbalken.

Ansökan omfattar därmed åtgärder till följd av den ändrade driften vilka förändrar påverkan på människans hälsa eller miljön. Åtgärder som påverkar strålsäkerheten kommer att anmälas till Strålsäkerhetsmyndigheten i särskild ordning.

Den nuvarande kapaciteten för mellanlagring av radioaktivt avfall kommer eventuellt inte att räcka för avställnings- och servicedriftens behov. Vid en framtida rivning ökar behoven ytterligare och det är en naturlig del av avställnings- och servicedriften att förbereda för genomförandet av nästa fas. Slutförvaren för låg- och medelaktivt avfall är ännu inte färdigställda, vilket innebär att avfallet behöver kunna tas om hand på plats innan det kan transporteras bort för slutlig förvaring. Ansökan omfattar därför även tillstånd till utökad mellanlagring av radioaktivt avfall. Detta kan innebära uppförande av en eller flera byggnader för detta ändamål.

Verksamheten

Nuvarande verksamhet

Ringhals kärnkraftverk består av fyra kärnreaktorer, Ringhals 1 som är en kokvattenreaktor och Ringhals 2, 3 och 4 som är tryckvattenreaktorer. Som bränsle används urandioxid. Genom klyvning av atomkärnor frigörs energi. Till respektive reaktor finns två turbinaggregat anslutna och till varje turbin finns en elgenerator kopplad. Det finns reservkraftsystem i form av dieselgeneratorer till varje anläggning. Ett antal ångpannor används för uppvärmning av kontors- och servicebyggnader i de fall ånga inte kan tappas av från produktionsanläggningarna.

Kylvatten tas från Vendelsöfjorden och det uppvärmda vattnet släpps sedan tillbaka till havet vid Ringhals udde. Till kylvattenanläggningen hör även ett renshus för rensmassor och en komposteringsanläggning. Utöver detta finns en anläggning för rening av processvatten, verkstäder, ett sanitärt avloppsreningsverk, en fordonstvätt samt ett antal anläggningar för hantering och mellanlagring av låg- och medelaktivt avfall. För lågaktivt avfall finns ett särskilt markförvar. Vätgas till Ringhals 1 produceras i en egen vätgasfabrik. Verksamheten omfattar även Videbergs hamn.

Planerade förändringar

Under avställningsdriften flyttas bränslet från reaktortank till bränslebassäng. Bränslet lagras i 12-24 månader i bassängen för att klinga av innan det kan transporteras till Clab (centralt mellanlager för använt kärnbränsle i Oskarshamn). Transporten sker från Videbergs hamn med specialfartyget m/s Sigrid. För att kyla bränslebassängen krävs kylvatten om än i mindre mängder än under ordinarie drift. Generatorerna kopplas från elnätet, men reservkraften måste vara fortsatt tillgänglig för att klara elförsörjningen till alla prioriterade komponenter i samband med ett spänningsbortfall.

När allt bränsle avlägsnats från Ringhals 1 och 2 kommer kylvattenanvändningen att upphöra nästan helt. När denna MKB tas fram är det inte känt vilka krav SSM kommer att ställa på reservkraft under servicedriften. Det är Ringhals önskan att kunna ta samtliga reservkraftdieslar vid Ringhals 1 och 2 ur drift i samband med övergång till servicedrift, men för att inte underskatta miljöpåverkan antas i MKB att två dieslar per reaktor måste finnas kvar av säkerhetsskäl.

När Ringhals 1 övergår i avställningsdrift kommer vätgasfabriken som producerar vätgas som korrosionshämmare på Ringhals 1 att stängas.

Under avställnings- och servicedriften planeras en rad åtgärder i syfte att förenkla den framtida rivningsdriften genom att reducera dos till personal och omgivning samt bereda utrymme för framtida rivning. Exempelvis planeras segmentering av interndelar och andra hårdkomponenter som idag förvaras i reaktortank, bassänger eller lagerbyggnader samt dekontaminering av olika system. Turbiner och generatorer med tillhörande hjälpsystem avses nedmonteras och oljefyllda system tömmas. Byggnader och anläggningar som inte har någon fortsatt funktion när servicedriften inletts kan avvecklas och rivs exempelvis lokaltransformatorer och filterbyggnad.

Lokalisering och planförhållanden

Lokalisering

Ringhals kärnkraftverk ligger på nordvästra delen av Väröhalvön i Varbergs kommun, ca 25 km norr om Varberg. Verket ligger på en udde som i söder avgränsas av Båtafjorden och i norr av Vendelsöfjorden. På Båtafjordens södra strand och på ett avstånd av knappt 2 km ligger samhället Bua, vilket är det närmaste större bebyggelseområdet. Närmaste bostad ligger ca 200 m sydväst om anläggningen. Närmaste områden med mera samlad bostadsbebyggelse är Gloppe/Lingome, vilket är övervägande fritidsbostäder, öster om och nordost om anläggningen vilka som närmast ligger på avståndet 300-400 m.

Hallandskusten omfattas av riksintressen enligt 4:e kapitlet miljöbalken, vilket innebär att turismen och friluftslivets intressen ska beaktas särskilt. I havet utanför Väröhalvön råder riksintresse för yrkesfiske, speciellt som fångstområde för havskräfta och sill/skarp-sill. Båtafjordens strandängar är ett delområde inom riksintresset Klosterfjorden-Getterön och inloppet till Videbergs hamn är av riksintresse för sjöfarten. Väster om anläggningen ligger naturreservatet Biskopshagen. Ringhals kärnkraftverk ligger inom ett område som utpekats som riksintresse för energiproduktion i enlighet med 3 kap. 8 § miljöbalken.

Alternativa lokaliseringar

De ansökta åtgärderna är kopplade till Reaktor 1 och 2 på Ringhals kärnkraftverk och några alternativa lokaliseringar är därmed inte möjliga att ange. Det nuvarande avfallsområdet inom Ringhals industriområde kommer att utökas med nya utrymmen för hantering och mellanlagring av radioaktivt avfall. Vissa uppställningsytor planeras också i anslutning till hamnen.

Kommunala planer

För Ringhals industriområde gäller detaljplan för Ringhals, senast ändrad 26 januari 2010. I översiktsplan för Varbergs kommun antagen 2010-06-15 betecknas området "Ringhals kärnkraftverk med omgivning". Området ska enligt planen nyttjas för befintlig verksamhet.

Teknisk beskrivning

En teknisk beskrivning av verksamheten återfinns i Bilaga A till ansökan. Av denna framgår bl.a. följande.

Kärnkraftverk

En reaktor producerar el genom att urankärnor klyvs och värme frigörs som omvandlar vatten till ånga. Ångan driver en turbin som i sin tur driver en elgenerator. Uranet finns i bränsleelement i reaktorhärden.

Vid avställningsdrift tas reaktorn ur drift och den slutar producera el. När reaktorn har stängts av fortsätter bränslet att producera värmeenergi, så kallad resteffekt. Detta beror på att en del av atomkärnorna som har skapats under driften är radioaktiva och sönderfaller. Bränslet flyttas därför från reaktorn till en särskild bränslebassäng där det förvaras ca 18 månader tills resteffekten avtagit och det kan transporteras till mellanlagret Clab i Oskarshamn. Bränslebassängen kyls med en mindre mängd kylvatten.

Ringhals har för avsikt att innan servicedriften inleds avlägsna klyvbart material som kan finnas i till exempel sonder och detektorer. När det är genomfört sänks säkerhetskraven på anläggningen.

Kylvattenhantering

Kylvatten är en nödvändig förutsättning för drift av ett kärnkraftverk. Kylvatten tas från havet för att kyla ånga och processsystem. Därefter återförs det till havet, då med en högre temperatur. Avställnings- och servicedrift innebär att kylvattenflödet minskar väsentligt då ingen ånga som behöver kylas produceras. Ett mindre kylvattenflöde finns kvar under avställningsdriften för att kyla det bränsle som finns i bränslebassängerna. Även under servicedrift kan ett mindre flöde finnas kvar för att möjliggöra utsläpp av eventuella kvarvarande processvatten.

Till kylvattenanläggningen hör intagstunnlar, rensbus, svallbassänger och utloppstunnel. När och hur dessa kommer att rivas, eller avvecklas på annat sätt, är inte beslutat. Inga radioaktiva delar finns i kylvattenanläggningen.

Reservkraft

På Ringhals finns totalt 19 fast installerade dieselgeneratorer. Sex stycken på Ringhals 1, fyra vardera på Ringhals 2, 3 och 4 samt ett som är gemensamt för Ringhals 3 och 4. Därutöver finns ett mobilt aggregat som är gemensamt för alla blocken. Reservkraftens uppgift är att se till att reaktorerna kan ställas av och kylas på ett säkert sätt vid bortfall av ström på yttre nät. Under avställningsdriften finns bränsle kvar på anläggningen och därmed måste reservkraften fortfarande finnas kvar. Krav på reservkraft under servicedrift är inte känt i dagsläget, men i denna MKB antas att två reservkraftdieslar per reaktor kan komma att krävas.

Regelbunden provkörning är ett krav ur säkerhetssynpunkt och genomförs med fastställda intervall i form av kortare prov och 24-timmarsprov.

Dieselaggregaten med tillhörande lagertankar kommer att tömmas på bränsle och olja innan de säljs eller demonteras och avyttras som metallskrot. Invallningarna saneras från eventuellt spill.

Vätgasfabrik

Vätgasfabriken producerar vätgas som används för kylning av generatorerna och som korrosionshämmare på Ringhals 1. Då reaktorn övergår i avställningsdrift kommer vätgasfabriken att stängas. Det är inte beslutat om anläggningen kommer att monteras ned eller bara ställas av under avställnings- och servicedriften.

Nytt mellanlager för radioaktivt avfall

Till följd av att avvecklingen av reaktorerna genomförs innan mottagningskapacitet finns inom slutförvarssystemet (innan Slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall (SFR) återöppnas efter utbyggnaden och innan Slutförvar för långlivat avfall (SFL) har byggts) måste det radioaktiva avfallet från rivningsdriften mellanlagras inför deponering. Ringhals har idag inte den kapacitet som kommer att behövas. För att

säkerställa att tillräcklig kapacitet finns när rivningsdriften inleds ansöker Ringhals därför redan nu om tillstånd att bygga ett nytt mellanlager för detta ändamål. Mellanlagret kommer att uppföras inom det befintliga avfallsområdet.

Utökad kapacitet för hantering av radioaktivt avfall

De mängder radioaktivt avfall som uppstår under avställnings- och servicedriften kommer att hanteras och mellanlagras gemensamt med driftavfall inom befintligt avfallsområde. Ringhals har låtit genomföra en studie över hur avfall ska hanteras och lagras under den kommande avvecklingen. Utredningen visar att det finns tillräckliga uppställningsytor inom industriområdet för radioaktivt avfall. Däremot kan konventionellt avfall komma att placeras utanför industriområdet för att underlätta när återvinningsbolagen ska hämta materialet. På detta sätt frigörs ytterligare plats innanför staketet som kan användas som uppställningsytor för radioaktivt avfall i avvaktan på borttransport.

Även om mängden radioaktivt avfall under avställnings- och servicedrift kommer att öka jämfört med under effektdrift är de metoder som används för att hantera avfallet desamma som vid den nu tillståndsgivna verksamheten.

Avfall från segmentering av interndelar kommer att mellanlagras i befintligt kokillförråd som har tillräcklig strålskyddsskärmning för avfall med de aktuella dosraterna.

Avfall från övrig segmentering är lågaktivt med låga dosrater och kan packas i containrar. Dessa kräver ingen strålskärmning, men bör i avvaktan på byggnation och drifttagande av ett slutförvar för rivningsavfall mellanlagras väderskyddat i till exempel enklare plåtbyggnader eller tält. Dessa mellanlager kommer sannolikt att uppföras i anslutning till befintligt avfallsområde inom Ringhals industriområde. Genom denna lokalisering erhålls en god logistik och avfallet behöver inte transporteras långa sträckor där människor vistas.

Utrymme för friklassning kommer att skapas antingen i befintliga lokaler, genom nybyggnation eller via uppställning av mobila lösningar på tillgängliga uppställningsytor. Slutlig lokalisering är inte bestämd, men en viktig utgångspunkt är att skapa optimala avfallsflöden. När det gäller lokaler för friklassningsmätningar spelar också områdets bakgrundsstrålning in vid val av plats.

Allt driftavfall samt övrig lös utrustning och material som finns i anläggningen tas ut för att skapa mesta möjliga utrymme och förenkla det fortsatta arbetet. Detta avfall hanteras inom ramen för gällande tillstånd.

De byggnader/utrymmen för hantering och mellanlagring av avfall som kommer att uppföras utformas för att uppfylla aktuella strålsäkerhetskrav gällande till exempel dosnivåer, skärmning och ventilation.

De förberedande åtgärder som medför produktion av radioaktivt avfall under avställnings- och servicedrift är huvudsakligen segmenterade interndelar samt jonbytarmassa från systemdekontaminering. Eventuellt kommer turbinen på Ringhals 1, som utgör lågaktivt avfall, att demonteras. En sammanställning av förväntade avfallsvolymer från dessa arbeten görs i tabell nedan.

Typ av avfall	Källa	Mängd
Medelaktivt		
Interndelar	Ringhals 1 och 2	350 ton
Drivdon med tillhörande utrustning	Ringhals 1 och 2	50 ton
Jonbytarmassa	Ringhals 1	15 m ³
Jonbytarmassa	Ringhals 2	20 m ³
Lågaktivt		
Turbin med kringutrustning samt utrensning av driftavfall och driftutrustning inför nedmontering och rivning	Ringhals 1	1 700 ton

Andra åtgärder under avställnings- och servicedrift

Det finns flera åtgärder som kan genomföras inför och under avställnings- och servicedrift. Syftet är att sänka strålsäkerhetsrisken i anläggningen, reducera stråldoser till personal och omgivning samt underlätta kommande rivningsaktiviteter under rivningsdriften. Flertalet av åtgärderna ryms inom gällande tillstånd eller är inte tillståndspliktiga enligt miljöbalken. De beskrivs därför endast översiktligt i tabell 4 i bilaga A till ansökan.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivningen återfinns i Bilaga A till ansökan.

Sammanfattningsvis bedöms det ändrade driftläget avställnings- och servicedrift medföra mycket små men positiva förändringar vad gäller påverkan på människors hälsa och miljön.

Nollalternativet definieras som fortsatt effektdrift av Ringhals fyra reaktorer. Det sökta alternativet definieras som oförändrad effektdrift för Ringhals 3 och 4 samt avställningsdrift som övergår i servicedrift för Ringhals 1 och 2.

Underhållsåtgärder och åtgärder för att höja säkerhet och effekt medför att verksamheten varierar från år till år. Det är därför svårt att ange vad som är normalt när det gäller bland annat resursförbrukning och utsläpp till luft och vatten. De värden som redovisas för nollalternativet är därför, om inget annat anges, avrundande medelvärden för åren 2013 - 2015. Värdet för det sökta alternativet blir på samma sätt ett medelvärde där variationen mellan åren kan vara ganska stor.

Kylvattenanvändningen kommer successivt att minska från omkring 100 m³/s för de båda reaktorerna till någon enstaka m³/s vid servicedrift. Den minskade kylvattenanvändningen kommer att leda till minskad påverkan av havsmiljön, till exempel genom att det område som får förhöjd vattentemperatur minskar och förlusterna av fiskyngel blir mindre.

När bränslet vid Ringhals 1 och 2 transporterats bort från anläggningen kommer säkerhetskraven att sänkas. Bland annat krävs inte längre tillgång till reservkraft i

samma utsträckning. Det medför att dieselförbrukning, buller och luftutsläpp från provkörning av reservkraftdieslarna kommer att minska. Även transformatorer och Ringhals 1 skorsten är i nollalternativet stora ljudkällor som kommer att försvinna när Ringhals 1 och 2 tas ur drift.

Avfallet från avställnings- och servicedrift kan hanteras med nuvarande metoder och rutiner, men vissa anläggningar kan behöva byggas ut eller kompletteras. Detta görs inom det nuvarande industriområdet, i en utökning av det befintliga avfallsområdet.

I nästa fas av avvecklingen, rivningsdriften, kommer stora mängder radioaktivt rivningsavfall att uppstå. De centrala slutförvarerna kommer inte att vara färdiga, och Ringhals behöver därför en utökad kapacitet för mellanlagring av radioaktivt avfall. Även detta mellanlager kommer att lokaliseras i det utökade avfallsområdet inom det befintliga industriområdet.

Råvattenanvändning och elförbrukning kommer att minska vid avställnings- och servicedrift. Detsamma gäller användningen av flera drift- och underhållskemikalier, till exempel borsyra och hydrazin. Förbrukningen av jonbytarmassor kan öka tillfälligt i samband med att processystem ska tömmas och renas, men en minskning förväntas vid totalavsaltningens anläggningen och avfallsanläggningen. Jonbytarmassa från kondensatrening på Ringhals 1 är en stor avfallspost som kommer att försvinna.

Antalet transporter förväntas inte förändras nämnvärt. Under avställnings- och servicedrift kommer inte några större avfallsmängder att transporteras från Ringhals. Under servicedriften kan personalbehovet bli lägre och då kan arbetsresor och tjänsteresor minska något.

Under avställnings- och servicedrift kommer radioaktivt avfall att uppstå. Avfallet kommer till stora delar att hanteras och mellanlagras på Ringhals. Det använda bränslet kommer dock att transporteras till Clab.

Övrigt avfall hanteras enligt gällande rutiner för farligt respektive icke farligt avfall. De totala utsläppen av radioaktiva ämnen till luft och vatten kommer att minska när Ringhals 1 och 2 tas ur drift. De redan låga doserna till omgivningen minskar ytterligare.

Utsläppen av ammoniak, framförallt till vatten men även till luft, kommer att minska när Ringhals 2 ställs av.

De miljörisker som finns i verksamheten bedöms minskas något med minskad kemikalieanvändning. De radiologiska riskerna minskar framförallt när bränslet försvinner från anläggningen.

Den planerade driftändringen medför inte någon förändring av omgivningskontroll eller egenkontroll. Såväl den radiologiska omgivningskontrollen som den biologiska recipientkontrollen i havet förväntas fortgå oförändrad.

Den samlade miljökonsekvensbedömningen är att de planerade förändringarna förväntas medföra mycket små men positiva förändringar vad gäller omgivningspåverkan. Inga miljö kvalitetsnormer för buller eller luft överskrids i nollalternativet, och i det sökta alternativet minskar såväl buller som utsläpp av kväveoxider och svaveldioxid. En viss, mycket lokal, påverkan på några av de faktorer som ingår i havsmiljönormerna finns i nollalternativet, men denna påverkan minskar i det sökta alternativet. Driftändringen har en positiv men sannolikt försumbar påverkan på möjligheten att nå de relevanta miljömålen.

Miljö kvalitetsnormer

Verksamheten bidrar inte till att några miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas eller några ytvattenförekomster försämras.

Allmänna hänsynsregler

Sökanden är medveten om sin skyldighet att beakta de allmänna hänsynsreglerna i miljöbalkens andra kapitel. Bestämmelserna kommer att beaktas på följande sätt:

Ringhals AB har lång och gedigen erfarenhet av kärnteknisk verksamhet. Endast konsulter och entreprenörer med dokumenterad erfarenhet och kompetens från kärnteknisk verksamhet kommer att anlitas för att genomföra uppdrag i anläggningarna. Dessa ska också godkännas av Strålsäkerhetsmyndigheten. Inom ramen för det certifierade miljöledningssystemet genomförs kontinuerligt miljöriskanalys varvid förebyggande åtgärder identifieras.

Vid upphandling ställs krav på att leverantörerna ska ha ett miljöledningssystem och det sker återkommande bedömningar av leverantörerna inom detta område. Ringhals ingår i Vattenfallkoncernen där det finns erfarenhet av avställnings- och servicedrift från anläggningarna i Barsebäck och Ågesta.

Åtgärderna under avställnings- och servicedrift är av samma slag som de åtgärder som vidtas idag under gällande miljötillstånd och samma försiktighetsprinciper kommer att tillämpas. Det handlar exempelvis om rutiner för hantering av kemiska produkter, tömning av olika system etc.

Det pågår kontinuerligt ett branschgemensamt arbete med att identifiera och utvärdera nya metoder och tekniker. Som exempel kan nämnas Dekontamineringshandbok - Volym 1 (SKB Rapport R-15-10) som tagits fram i samverkan mellan branschföreträdare. En ny volym som behandlar dekontaminering inför avveckling och rivning är under framtagande. Ringhals har också erfarenheter från tidigare genomförda projekt. Inför varje enskilt moment tas en arbetsorder fram och vid arbeten där kemiska produkter hanteras krävs ett miljötekniskt tillstånd. Riskbedömningar utförs inför varje arbetsmoment. Det sker därmed kontinuerligt bedömningar av bästa möjliga teknik (BAT).

Innan nya kemiska produkter införs på Ringhals görs en bedömning av produkterna av en miljöingenjör med ansvar för kemikalier. Särskilt utsedda kemikaliehandläggare som arbetar ute i verksamheten utför riskbedömningar och utreder om kemikalierna kan ersättas med mer miljövänliga alternativ.

Vid nedmontering av komponenter kommer Ringhals att bedriva arbetet med målet att så mycket material som möjligt ska kunna friklassas, d.v.s. förklaras fritt från radioaktiv kontamination. Det innebär att materialet kan återanvändas eller återvinnas på vanligt sätt och så lite som möjligt behöver omhändertas i slutförvar för radioaktivt avfall.

De ansökta åtgärderna är kopplade till Reaktor 1 och 2 på Ringhals kärnkraftverk och några alternativa lokaliseringar är därmed inte möjliga att ange. De ansökta åtgärderna strider inte mot detaljplanen.

Säkerhetsrapport

En säkerhetsrapport enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor återfinns som Bilaga B till ansökan.

Samråd

Samråd har genomförts i enlighet med bestämmelserna i 6 kapitlet miljöbalken. En fullständig redogörelse för samrådet återfinns i miljökonsekvensbeskrivningen i Bilaga A till ansökan.

Villkor

De åtgärder som avställnings- och servicedriften omfattar är av samma karaktär som de åtgärder som vidtas i samband med de årliga revisionerna vid kärnkraftverket. Verksamheten är reglerad enligt bestämmelserna i kärntekniklagen och strålskyddslagen och ändringar ska anmälas till Strålsäkerhetsmyndigheten. Av dessa skäl finns ingen anledning att föreskriva om ytterligare villkor kopplade till ändringen än de som gäller enligt grundtillståndet. De befintliga villkor som bedöms ha störst relevans under avställnings- och servicedriften är villkor 8 rörande hantering av kemiska produkter och farligt avfall, samt villkor 12 med riktvärden för buller.

I samband med uppförande av eventuella byggnader för hantering och/eller mellanlagring av radioaktivt avfall föreslås att följande särskilda villkor ska gälla under byggtiden:

- Sprängning och pålning får endast förekomma på vardagar mellan kl. 07.00 - 18.00.

Sökanden yrkar att frågor om dagvattenhantering, byggbuller och uppställning av konventionellt avfall delegeras till länsstyrelsen enligt följande:

Mark- och miljödomstolen överlåter enligt 22 kap. 25 § miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att meddela ytterligare villkor i fråga om

- tillfälliga byggbullervillkor under avställnings- och servicedrift
- uppställning av konventionellt avfall utanför industriområdet
- dagvattenhantering

Kontroll av verksamheten

Omgivningskontrollen omfattar idag dels biologisk recipientkontroll i havet, dels radiologisk omgivningskontroll. Det saknas anledning att ändra omgivningskontrollen under det sökta driftskedet, vilket innebär att kontrollen sannolikt kommer att fortgå i samma omfattning som tidigare under en längre övergångsperiod. Eventuella förändringar kommer att göras i dialog med aktuell tillsynsmyndighet (Strålsäkerhetsmyndigheten vad avser den radiologiska omgivningskontrollen, länsstyrelsen för övriga delar).

Sökanden utför också annan egenkontroll för att uppfylla miljöbalkens kunskapskrav, egenkontrollförordningen samt för att verifiera att gällande villkor efterlevs. Kontrollen omfattar bland annat konventionella utsläpp till luft och vatten, kemikalieförbrukning, avfallsproduktion med mera.

Tillåtlighet

Verksamheten överensstämmer med gällande detaljplan. De ansökta ändringsåtgärderna är nödvändiga för att säkerställa att avvecklingen av anläggningarna sker

säkert och effektivt. Den planerade ändringen av verksamheten medför inte att någon miljö kvalitetsnorm kommer att överskridas och bedöms sammantaget ha en mycket liten negativ påverkan på miljön. Utsläpp av kylvatten kommer att minska och bullernivåerna bedöms bli lägre än i nollalternativet. Det är därmed sökandens bedömning att verksamheten är tillåtlig enligt miljöbalken.

Tidplan

Enligt styrelsebeslut ska Ringhals 2 tas ur drift i samband med den årliga revisionen 2019 och Ringhals 1 under revisionen 2020. Det kan dock uppstå situationer då en avstängning kan behöva ske tidigare än så, t.ex. om en oplanerad större investering skulle krävas för att driva anläggningen vidare.

Tiden då anläggningen förväntas vara i avställningsdrift uppskattas till mellan 12 och 24 månader. Tiden beror i hög grad på när bränslet kan fraktas bort till centralt mellanlager för använt kärnbränsle (Clab) i Oskarshamn.

Avsikten är att servicedriften ska bli så kort som möjligt, det vill säga att rivningsdrift ska inledas snarast möjligt när bränslet har lämnat anläggningen.

Sökanden önskar ha en marginal som gör det möjligt att undvika att söka nytt tillstånd om det skulle bli nödvändigt att fortsätta driften en tid efter 2019 respektive 2020. Avställnings- och servicedrift innebär inte några direkta byggnadsåtgärder och verksamheten är inte heller beroende av tekniker m.m. som förväntas kunna utvecklas eller förnyas under de närmaste åren. Av detta skäl föreslås att tiden för när tillståndet ska tas i anspråk sätts till fem år från lagakraftvunnet tillstånd.

Även om den ansökta ändringsverksamheten är av tillfällig karaktär är det svårt att avgöra hur lång tid avställnings- och servicedriften kommer att ta. Hantering och mellanlagring av avfall kommer att behöva fortgå under en längre tid ända till dess att avfallet kan skickas till slutförvar. Av dessa skäl hemställer sökanden att tillståndet inte begränsas i tiden.

MOTSTÅENDE INTRESSEN**Strålsäkerhetsmyndigheten**Strålsäkerhetsmyndighetens yttrande

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) tillstyrker Ringhals AB (RAB) ansökan enligt miljöbalken om ändrad drift vid Ringhals kärnkraftverk till avställnings- och servicedrift för Ringhals 1 och 2 samt utökad mellanlagring av radioaktivt avfall. SSM bedömer även att miljökonsekvensbeskrivningen (MKB) kan godkännas utifrån SSM:s ansvarsområde.

Strålsäkerhetsmyndighetens bedömning*Miljökonsekvenser vid segmentering*

I yttrande den 27 april 2017 angav SSM att RAB inte i tillräcklig omfattning redovisat och kvantifierat förväntade miljökonsekvenser vid segmentering av reaktorns interndelar. Efter RAB:s komplettering den 24 augusti 2017 bedömer SSM nu att RAB i tillräcklig omfattning redovisat dessa aspekter. Bedömningen baseras på att RAB redovisat erfarenheter från segmenteringskampanjer som genomförts vid kärnkraftverken i Forsmark och Oskarshamn, och baserat på dessa uppskattat miljökonsekvenser i form av utsläpp till luft och vatten, samt stråldos till allmänhet vid en segmentering vid Ringhals 1 och 2.

I den senaste kompletteringen nämner RAB begreppet förberedande åtgärder som en underrubrik under rubriken ”Segmentering”. SSM har i tillståndsvillkor för avveckling för Ringhals 1 och 2 specificerat vad som ingår i begreppet förberedande åtgärder. SSM vill därför i detta sammanhang återigen vara tydlig med att segmentering av interndelar inte ingår i det som SSM anser vara förberedande åtgärder utan är ett, från skedet nedmontering och rivning, tidigarelagt projekt. Därmed kräver dessa åtgärder en redovisning enligt artikel 37 i Euratomfördraget och en godkänd omarbetad säkerhetsredovisning för nedmontering och rivning samt en anmälan av detta delmoment enligt 9 kap. 8 § Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter (SSMFS 2008:1) om säkerhet i

kärntekniska anläggningar. Detta säger RAB sig vara medveten om i kompletteringen men det blir otydligt då begreppen blandas samman.

Mellanlager och alternativ

I den ursprungliga ansökan yrkar RAB på en utökad mellanlagring av radioaktivt avfall då nuvarande kapacitet för mellanlagring av radioaktivt avfall eventuellt inte kommer att räcka för de behov som uppkommer under avställnings- och servicedriften. Efter önskemål om komplettering från Länsstyrelsen i Hallands län och SSM justerade RAB sin ansökan och återkallade delar i denna som avsåg tillfälliga uppställningsytor för lagring av avfall inom hamnområdet och i anslutning till parkeringsområdet. SSM uppfattar att viss del av det ursprungliga yrkandet om att utöka mellanlagring av avfall kvarstår, gällande planerna för eventuell ny byggnation inom det nuvarande avfallsområdet. Under förutsättning att beskrivningarna av mellanlager enligt kapitel 9.5 och av avfall i kapitel 12 i MKB endast omfattar avfall i överensstämmelse med tillståndsvillkoren bedömer SSM beskrivningen av mellanlager som acceptabel.

För det mycket lågaktiva driftavfallet anges i MKB slutförvaring i RAB:s markdeponi som huvudalternativ och SFR som ett möjligt alternativ. SSM vill här lyfta fram att RAB (genom BUND) har en pågående utredning kring ytterligare alternativ för att hantera denna typ av avfall. Det pågår även en prövning kring det befintliga markförvaret för driftavfall vid RAB, då RAB har ansökt om att få utöka detta.

Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen har inget att invända mot att tillstånd ges till Ringhals AB för de ändringar som yrkas i ansökan. Vissa villkor för verksamheten bör dock ändras.

Allmänt

Formuleringen av själva tillståndet, punkt A.a, bör anpassas så att effekten för

Ringhals 1 och 2 tas bort. /.../

Villkoren 6, utsläpp av ammoniak till luft /.../ bör ses över och minskas i proportion till de förändringar som sker i anläggningen.

Villkor 15, installering av reningsverk från tvättanläggningen, bör upphävas då bolaget inte har installerat någon tvättanläggning.

/.../

Bolaget bör lämna in ett nytt förslag till kontrollprogram till tillsynsmyndigheten inom 6 månader efter det att tillståndet vinner laga kraft.

Buller

Villkor 12 bör ändras till begränsningsvärde, enligt Mark- och miljööverdomstolens praxis. Villkor med begränsningsvärden ska enligt Mark- och miljööverdomstolen även innehålla uppgifter om mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod.

När det gäller bolagets föreslagna tillägg av villkor för byggbuller har Länsstyrelsen inte några synpunkter. När det gäller buller under byggtiden anser länsstyrelsen att det är viktigt med en tydlig reglering då verksamheten tidigare har haft klagomål på buller. Om gällande bullervillkor inte kommer att innehållas under byggnationstiden bör det finnas ett särskilt villkor som reglerar ljudnivåer kopplat till byggbuller.

Avfall

Bolaget anger i aktbilaga 12, punkt 1.1 hantering av avfall, att sista stycket i miljökonsekvensbeskrivningen kapitel 9.6 utgår. Detta stycke handlar om tillfälliga uppställningsytor för radioaktivt avfall. I aktbilaga 19 under rubriken mellanlager och alternativ anger bolaget att konventionellt avfall kan komma att placeras utanför industriområdet för att underlätta när återvinningsbolagen ska hämta materialet. Var uppställningen av konventionellt avfall kommer att ske framgår inte i kompletteringarna, inte heller hur underlaget ser ut och vilka åtgärder som

kommer att genomföras för att omhänderta eventuellt spill, dränerings- och lakvatten. Länsstyrelsen anser att eventuell uppställning utanför anläggningen bör beskrivas och eventuellt regleras i tillståndet, både när det gäller plats för uppställning, utformning, avrinning/uppsamling av lakvatten men även vad som får hanteras på uppställningsytorna samt hur mycket som får finnas samtidigt på platsen. Framför allt bör uppställning av avfall inte ske vid Videbergs hamn med tanke på närheten till Båtafjorden.

När det gäller rivning av byggnader kan buller, damning, vibrationer påverka människors hälsa och miljön. I närområdet finns ett flertal känsliga naturmiljöer som under vissa tidpunkter kan påverkas negativt av störningar. För att minimera störningar bör länsstyrelsen få möjlighet att kunna ställa ytterligare villkor kring rivning av byggnader och andra anläggningsdelar.

Säkerhetsrapport/kemikalierisker

En reviderad säkerhetsrapport bör lämnas in till tillsynsmyndigheten inom en viss tid efter det att tillståndet vinner laga kraft. Den inlämnade säkerhetsrapporten uppfyller inte de krav som finns i lagstiftningen. Det saknas bland annat en riskanalys som omfattar sällanhändelser sett utifrån Sevesolagstiftningen. Det saknas även ett upprättat handlingsprogram. Dialog pågår mellan bolaget och länsstyrelsen när det gäller omfattning och innehåll i säkerhetsrapporten.

Bolaget bör upprätta en ny riskanalys avseende olje- och kemikaliehantering och eventuella övriga så kallade konventionella risker inom verksamheten.

Riskanalysen bör lämnas in till tillsynsmyndigheten inom en viss tid efter det att tillståndet vinner laga kraft.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen vill även påminna om 2 kap. 10 § kulturmiljölagen (1988:950) vilken innebär att om fornlämning påträffas under grävning eller annat arbete, skall arbetet avbrytas och förhållandet omedelbart anmälas till länsstyrelsen.

Varbergs kommun

Ringhals AB har ansökt om tillstånd att övergå till avställningsdrift och därefter servicedrift av reaktor 1 och 2 samt till utökad mellanlagring av radioaktivt avfall.

Varbergs kommun har getts möjligheter att lämna synpunkter med anledning av ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen.

I ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen beskrivs att det i avställnings- och servicedrift inte tas nya markområden i anspråk utanför industriområdet och att transporter till och från Ringhals inte kommer att förändras nämnvärt. Behovet av uppställningsytor för lagring av avfall inom industriområdet kommer att öka. Vid behov av ytterligare hårdgjorda ytor bör hänsyn tas till omhändertagande av dagvatten. Detta utifrån industriområdets närhet till känsliga naturområden.

Ringhals ligger på Väröhalvön. I handlingarna anges att arbete pågår med den fördjupade översiktsplan för Norra kusten. Fördjupningen antogs av kommunfullmäktige 14 februari 2017.

Kommunen har inget i övrigt att erinra mot ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen.

De danska myndigheterna **Beredskabsstyrelsen** och **Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen** har, genom **Miljøstyrelsen**, anfört följande.

Som den danske Espoo Point of Contact kan jeg hermed videregive bemærkninger til samrådet fra de danske myndigheder der har ønsket at deltage i processen om ændringerne på atomkraftværket Ringhals 1 og 2.

Bemærkningerne er fra hhv. Beredskabsstyrelsen og SIS, Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen:

Beredskabsstyrelsen har intet at indvende mod lukningen af reaktor 1 og 2 på Ringhals, forudsat at sikkerheden på de tilbageværende to reaktorer ikke forringes.

Beredskabsstyrelsen bemærker, at det af rapporten ”European stress tests for nuclear power plants - The Swedish National Report”, udfærdiget af Strålsäkerhetsmyndigheten 29. December 2011, og ”R1-4 ENSREG stresstest - Sammanfattande rapport”, udfærdiget af Vattenfall den 29. november 2011, fremgår det, at en del systemer er fælles for alle reaktorer, samt at nogle ressourcer i reaktor 1 og 2's område kan støtte reaktor 3 og 4 ved behov. Det er derfor vigtigt, at adskillelsen af de to reaktorområder sker på en sådan måde, at der efter adskillelsen er mindst de samme ressourcer og systemer til rådighed som i dag.

Under den europæiske stress test work-shop i 2012 blev det bemærket, at alle større dieseldrevne elgeneratorer til forsyning af Ringhals reaktor 3 og 4 er i samme, brandsektionerede bygning, relativt tæt på de to reaktorbygninger, på samme måde som ved reaktor 1 og 2. Derudover er der et gasturbineanlæg på værksområdet, der er fælles for de fire reaktorer på Ringhals, ligesom der er et antal flytbare, mindre dieseldrevne elgeneratorer og pumper til håndtering af situationer, hvor ydre elforsyning og elgeneratorer ikke kan levere elektricitet til drift af de normale systemer.

Specielt blev det anbefalet, at tilstrækkelig generator- og pumpeeffekt til at sikker nedlukning anbringes så langt fra reaktorerne, at de ikke skades, hvis en eller flere af reaktorerne rammes af en ydre påvirkning.

Da Barsebäckverkets reaktor 1 blev lukket, valgte værket at integrere denne reaktors to dieselgeneratorer som en ekstra sikkerhed for reaktor 2.

Beredskabsstyrelsen vil derfor foreslå, at det tilsvarende overvejes, at dieselgeneratorerne for Ringhals reaktor 1 og 2, efter lukningen af disse, integreres i elforsyningen af reaktor 3 og 4 til forbedring af forsyningssikkerheden på disse.

Dette vil indebære en udsættelse af nedrivningen af bygningen, der indeholder disse generatorer, til efter lukningen af reaktor 3 og 4.

Strålebeskyttelse i Sundhedsstyrelsen (SIS) bemærker at de har noteret sig de svenske strålebeskyttelsesmyndigheders bemærkninger til de forslåede ændringer på det svenske atomkraftværk Ringhals 1 og 2, og kan tilslutte sig disse.

/.../

Håkan Andersson, Kungsbacka, har anfört att reaktorernas baslastfunktion inte kan ersättas på annat sätt än att utsläppen av växthusgasen koldioxid ökar radikalt på global nivå. Enligt hans mening borde Ringhals 1 och 2 drivas vidare tills de kunde ersättas av nya reaktorer.

Ringhals har genmält följande.

Strålsäkerhetsmyndigheten

Yttrandet föranleder inga ytterligare kommentarer från sökandens sida.

Länsstyrelsen i Hallands län

Länsstyrelsen anser att vissa villkor i nu gällande tillstånd för driften vid Ringhals kärnkraftverk bör ändras:

Tillståndsmeningen punkt A.a (deldom 2006-03-22, M 45-03)

Effekten för Ringhals 1 och 2 bör tas bort ur tillståndsmeningen.

Sökanden medger att tillståndsmeningen ändras i enlighet med länsstyrelsens förslag.

/.../

Villkor 6 (deldom 2006-03-22, M 45-03)

Länsstyrelsen anser att villkoret för utsläpp av ammoniak till luft bör ses över och minskas i proportion till de förändringar som sker i anläggningen.

Den största andelen av den ammoniak som släpps ut härrör från användning av hydrazin som korrosionshämmare i Ringhals 2, 3 och 4. Två av dessa reaktorer kommer även fortsättningsvis att bidra till utsläpp av ammoniak. Sökanden accepterar en sänkning av det tillåtna utsläppet av ammoniak från 2 till 1,5 ton per år och föreslår att villkor 6 omformuleras enligt följande:

Utsläppet av ammoniak till luft får uppgå till högst 1,5 ton per år.

/.../

Villkor 12 (deldom 2011-01-17, M 2296-07)

Länsstyrelsen anser att villkoret bör formuleras om enligt gällande praxis från riktvärden till begränsningsvärden, med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod.

Sökanden har inget att erinra mot att villkoret omformuleras enligt följande:

Den ekvivalenta ljudnivån utomhus vid bostäder får inte överstiga följande begränsningsvärden:

Dag	kl. 06.00 - 18.00	50 dB(A)
Kväll	kl. 18.00 - 22.00	45 dB(A)
Natt	kl. 22.00 - 06.00	43 dB(A)

Ljudnivåer kväll och nattetid får uppgå till 50 dB(A) i samband med test av säkerhetssystem. Då sådana planeras, ska närboende som riskerar att drabbas av tillfälligt högre nivåer, informeras på lämpligt sätt.

Kontroll av de angivna begränsningsvärdena ska ske genom närfältsmätningar och beräkningar när det skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullernivåer eller efter tillsynsmyndighetens begäran. Närfältsmätningar och beräkningar ska ske enligt Naturvårdsverkets vägledning.

Villkor 15 (deldom 2009-05-25, M 45-03)

Villkoret avser installering av reningsverk för tvättanläggning.

Ringhals har inte kvar någon tvättanläggning, och sökanden har inget att erinra mot att villkoret stryks.

/.../

Kontrollprogram

En revidering av kontrollprogrammet är en naturlig åtgärd efter att ändrade villkor meddelats och sökanden har inget att erinra mot länsstyrelsens förslag.

Buller under byggtiden

Länsstyrelsen anser att det bör finnas ett särskilt villkor som reglerar buller under byggtiden.

De arbeten som kommer att generera högst ljudnivåer kommer sannolikt att inträffa under nästa fas i avvecklingen, nedmontering och rivning. Sökanden väljer ändå, mot bakgrund av länsstyrelsens remissynpunkter, att nu yrka ett kompletterande villkor som avser delegation till länsstyrelsen att besluta om tillfälliga byggbullervillkor under begränsade perioder i samband med avgränsade avvecklingsåtgärder.

Avfall

Länsstyrelsen önskar att frågor om plats, utformning, lakvattenhantering, typ och mängd av avfall m.m. gällande tillfällig lagring av konventionellt avfall utanför industriområdet regleras i tillståndet.

Logistiken för avfallshanteringen är ännu inte fastställd. Sannolikt kommer redan hårdgjorda ytor i direkt anslutning till industriområdet, t.ex. parkeringsplatser, att användas. Sökanden yrkar att länsstyrelsen ges delegation på frågor som rör uppställning av konventionellt avfall utanför industriområdet, inkluderande eventuell lak- och dagvattenhantering.

Rivning av byggnader

Länsstyrelsen önskar möjlighet att ställa ytterligare villkor kring rivning av byggnader och andra anläggningsdelar med anledning av risk för påverkan på människors hälsa och miljön inklusive känsliga naturmiljöer i närområdet.

Under den nu sökta avställnings- och servicedriften förväntas inga rivningsarbeten ske som är av sådan omfattning eller karaktär att närmiljön kan påverkas negativt. Konventionell rivning i större omfattning kommer att inkluderas i den kommande ansökan om nedmontering och rivning. Sökanden bedömer att detta kan hanteras inom ramen för den vanliga dialogen mellan bolaget och länsstyrelsen och anser inte att något särskilt villkor krävs för detta.

Säkerhetsrapport och riskanalys

Länsstyrelsen efterfrågar en reviderad säkerhetsrapport enligt Sevesolagstiftningen. Myndigheten anser också att en ny riskanalys avseende konventionella miljörisker bör lämnas in efter att tillståndet vunnit laga kraft.

Sökanden uppdaterar för närvarande sin nu gällande säkerhetsrapport enligt föreläggande från länsstyrelsen. Den säkerhetsrapport som bifogats ansökan om avställnings- och servicedrift kommer att uppdateras utifrån de synpunkter som länsstyrelsen lämnat. Den kommer också att, om behov finns, uppdateras i samband med kommande ansökan om nedmontering och rivning.

Sökanden anser att frågorna om säkerhetsrapport och riskanalys kan hanteras inom ramen för länsstyrelsens tillsynsverksamhet, och att några särskilda villkor inte krävs för detta.

Kulturmiljö

Sökanden är medveten om skyldigheterna enligt kulturmiljölagstiftningen.

Beredskabsstyrelsen

Danmarks Beredskabsstyrelse har, via Naturvårdsverket, föreslagit att dieselaggregaten som hör till Ringhals 1 och 2, efter avvecklingen av dessa reaktorer, används i reservkraftförsörjningen för Ringhals 3 och 4.

Efter de stresstester som genomfördes 2011 utarbetade bolaget en handlingsplan för åtgärder som ytterligare skulle kunna förstärka anläggningarnas förmåga att klara extrema yttre händelser utan oacceptabla konsekvenser för omgivningen.

Handlingsplanens inriktning anpassades 2015 med anledning av SSMs föreläggande om att införa en funktion för oberoende härdkyllning.

I enlighet med handlingsplanen och kraven i SSMs föreläggande installerades under 2017 nya mobila dieseldrivna elkraftsgeneratorer vid Ringhals 3 och 4 som komplement till de befintliga reservkraftdieslarna. Därutöver pågår byggnation av en fast installerad funktion för oberoende härdkyllning som kommer att vara robust skyddad mot extrem yttre påverkan. Denna funktion kommer att vara driftsatt 2020. Den kommer med egna oberoende elkraftsdieslar och vattenkällor att säkerställa nödvändig kylning av härden i minst 72 timmar, även i händelse av total förlust av yttre nät, ordinarie nödkraftdieslar och ordinarie kylvattenvägar.

Ringhals har idag, förutom de två nya mobila reservkraftaggregaten till Ringhals 3 och 4 som nämnts ovan, två mobila reservkraftutrustningar som delas mellan samtliga reaktorer. Dessa kan även användas för att pumpa in vatten i inneslutningen i händelse av ett haveri. När allt kärnbränsle avlägsnats från Ringhals 1 och 2 (2022) kommer dessa att placeras i anslutning till Ringhals 3 och 4 och vara dedikerade till dessa.

Sökanden anser att det är olämpligt att för elkraftförsörjning av Ringhals 3 och 4 förlita sig på dieselgeneratorer i byggnader som ligger i anslutning till Ringhals 1 och 2 där rivning kommer att pågå.

Sökanden delar Beredskabsstyrelsens uppfattning om elkraftförsörjningens betydelse för strålsäkerheten. Sammanfattningsvis är dock bedömningen, mot bakgrund av de mycket omfattande förstärkningar av elkraftförsörjningen till Ringhals 3 och 4 som redan har gjorts och/eller pågår, att nyttjande av de idag befintliga dieselgeneratorerna tillhörande Ringhals 1 och 2 vare sig är praktiskt lämpligt eller skulle kunna ge en reell ytterligare höjning av säkerheten.

Varbergs kommun

Det är i nuläget inte planerat att hårdgöra nya ytor. Om så blir fallet ska självfallet dagvatten omhändertas på ett godtagbart sätt. Sökanden anser att detta kan ske i samråd med tillsynsmyndigheten som hanterar övriga dagvattenfrågor på Ringhals industriområde och yrkar på att länsstyrelsen ges delegation att besluta om eventuella ytterligare villkor rörande dagvattenhanteringen.

Länsstyrelsen har tillagt följande: Länsstyrelsen vill inte ha frågorna om dagvattenhantering, byggbuller och hanteringen av konventionellt avfall på delegation. Dessa frågor bör hanteras i villkor i domen. – Gränsen mellan natt- och dagvillkor för buller bör gå vid kl. 07.00.

Ringhals har godtagit länsstyrelsens uppfattning i bullerfrågan.

MARK- OCH MILJÖDOMSTOLENS DOMSKÄL

Allmänt

Vi noterar först att även andra tillstånds- och villkorsfrågor än de som vi behandlar i det följande har varit under diskussion i målet. Sådana yrkanden och synpunkter som fallit bort under huvudförhandlingen refereras dock inte vidare i domen. Gemensamt för dem är att vi bedömer att de inte har något sådant nödvändigt

samband med den grundläggande tillståndsfrågan i målet att de måste behandlas i denna dom.

Tillståndsfrågan

Frågan om ändrat tillstånd är okontroversiell i den meningen att de relevanta myndigheterna inte har motsatt sig bifall.

Vi delar Ringhals´ och myndigheternas uppfattning att ansökan kan bifallas.

Håkan Anderssons synpunkter kan, oavsett deras sakliga värde, inte påverka den bedömningen; domstolen kan inte besluta att en viss tillståndspliktig verksamhet ska fortsätta att drivas, mot tillståndshavarens vilja.

Inte heller frågan om ändrad formulering av tillståndet till effektdrift är på något sätt tvistig. Enligt vår mening är det visserligen ingen egentlig risk för missförstånd om det gamla tillståndet stod kvar oförändrat. Det måste dock anses höra till god ordning att en omformulering sker till vad som motsvarar tillståndets reella innehåll efter övergången till servicedrift.

Villkorsfrågorna

Villkor 6 (ammoniak till luft)

Bolagets förslag framstår som i sak okontroversiellt.

Villkor 12 (buller)

Ringhals har yrkat att villkoret bör omformuleras till att avse begränsningsvärden. Domstolen har tidigare avslagit ett motsvarande yrkande (dom 2011-01-17 i mål M 2296-07) med motivering att den gällande formuleringen innebär en i sammanhanget lämplig fokusering på bolagets åtgärdsskyldighet vid svårigheter att innehålla det föreskrivna värdet. Med hänsyn till den ytterligare tid som nu löpt sedan begränsningsvärdeterminologin kom i allmänt bruk, väger dock de systematiska skälen för en omformulering över.

Vad sedan gäller villkorets närmare utformning kan vi ansluta oss till Ringhals' förslag, med den justering som länsstyrelsen har föreslagit och Ringshals godtagit.

Villkor 15 (rening vid tvättanläggning)

Villkoret innehåller en förpliktelse för Ringhals att installera rening för tvättvattnet. Så har dock tydligen inte skett, utan bolaget har kunnat lösa problemet med begränsning av utsläppen av vissa ämnen från tvättanläggningen på annat sätt, i former som kunnat godkännas av tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsen och Ringhals är mot denna bakgrund ense om att villkoret kan upphävas. Ett bifall till yrkandet bör dock kräva att kriterierna för upphävande i 24 kapitlet 8 § 2 punkten miljöbalken visas vara uppfyllda. Någon egentlig utredning om detta finns inte i målet, och vi anser oss därför av principiella skäl förhindrade att upphäva villkoret. I stället kan den frågan med fördel behandlas i samband med den av Ringhals förutskickade ansökan om fortsatt avveckling av Ringhals 1 och 2.

Nytt villkor 20 (sprängning och pålning för byggnation)

Bolagets förslag framstår som i sak okontroversiellt.

Kontrollprogram

Ringhals har i sak tillmötesgått länsstyrelsens yrkande i den frågan. Villkoret kan lämpligen formuleras så som framgår av domslutet.

Delegation avseende vissa ytterligare villkorsfrågor?

Länsstyrelsen har motsatt sig Ringhals' begäran om att vissa villkorsfrågor delegeras till tillsynsmyndigheten.

De frågor som här avses måste anses vara av mindre betydelse. De är också sådana att behovet av villkorsreglering av dem är svårbedömt på förhand, bl.a. därför att behovet kan variera beroende på vilka åtgärder Ringhals till slut önskar utföra i dessa avseenden. En delegation framstår därför som den lämpligaste regleringen.

Övriga frågor

Ringhals' yrkanden avseende godkännande av miljökonsekvensbeskrivningen, verkställighetsförordnande och igångsättningstid har inte bestritts av någon. Inte heller vi kan finna skäl att inte godta yrkandena.

Domstolen har under handläggningen godtagit Ringhals' begäran att delar av säkerhetsrapporten ska behandlas med sekretess. Den bedömningen har inte ifrågasatts av någon. Skälen för sekretess får anses gälla även i fortsättningen.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 13 augusti 2018.

På mark- och miljödomstolens vägnar

Stefan Nilsson

I domstolens avgörande har deltagit lagmannen Stefan Nilsson, tekniska rådet Nils-Göran Nilsson samt de särskilda ledamöterna Anders Forserud och Göran Husebye.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.